

POSTANOWIENIE

Dnia 21 września 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Katarzyna Gonera (przewodniczący)

SSN Zbigniew Korzeniowski (sprawozdawca)

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z odwołania Z.K. działającego jako przedstawiciel ustawowy małoletniej A.K.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w [...]

o prawo do renty rodzinnej,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń

Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 21 września 2017 r.,

zażalenia Z.K. działającego jako przedstawiciel ustawowy małoletniej A.K. na

postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...]

z dnia 16 marca 2017 r.,

1. uchyla zaskarżone postanowienie i sprawę przekazuje do ponownego rozpoznania,

2. adw. B. W. przyznaje od Skarbu Państwa - Sądu Apelacyjnego w [...] 120 zł (sto dwadzieścia) tytułem zwrotu kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu odwołującemu się w postępowaniu zażaleniowym, przy czym kwotę tę należy podwyższyć o obowiązującą stawkę podatku VAT.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w [...] postanowieniem z 16 marca 2017 r. oddalił wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 29 grudnia 2016 r., 6 i odrzucił wniosek o sporządzenie uzasadnienia tego wyroku. Sprawa dotyczyła renty rodzinnej dla małoletniej A.K., zastępowanej przez przedstawiciela ustawowego Z.K., w której oddalono jej odwołanie od decyzji odmawiającej świadczenia a wskazanym wyrokiem oddalono apelację od wyroku oddalającego odwołanie. W dniu 29 grudnia 2016 r. Z. K. wniósł o doręczenie odpisu wyroku, który otrzymał 4 stycznia 2017 r. W dniu 9 marca 2017 r. złożył wniosek o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, gdyż nie był poinformowany o tym, że sporządzenie uzasadnienia wyroku jest niezbędne do wniesienia skargi kasacyjnej. Dowiedział się o tym 8 marca 2017 r. od ustanowionego dla niego pełnomocnika z urzędu.

Sąd Apelacyjny stwierdził, że wniosek o przywrócenie terminu nie zasługuje na uwzględnienie. Przedstawiciel ustawowy małoletniej był obecny w czasie publikacji wyroku 29 grudnia 2016 r. i został pouczone o środkach odwoławczych. Nie uprawdopodobnił okoliczności uzasadniających przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku i dlatego wniosek został oddalony (art. 168 § 1 k.p.c., art. 387 § 1 i § 3 k.p.c.). Konsekwencją jest odrzucenie wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku.

W zażaleniu zarzucono:

1) błąd w ustaleniach faktycznych, polegający na przyjęciu, że odwołujący się został pouczone o środkach odwoławczych przysługujących od wyroku Sądu Apelacyjnego, podczas gdy odwołujący się – posiadający niewielki stopień świadomości prawnej – nie został pouczone o konieczności złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku w celu skorzystania z przysługujących nadzwyczajnych środków odwoławczych;

2) naruszenie art. 327 § 1 k.p.c. w związku z art. 328 § 1 k.p.c. przez błędne zastosowanie i niepouczenie odwołującego się o konieczności złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku w celu otworzenia drogi do skorzystania z nadzwyczajnego środka odwoławczego;

3) naruszenie art. 168 k.p.c. przez błędne zastosowanie i przyjęcie, że

odwołujący się nie uprawdopodobnił okoliczności uzasadniających przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku, podczas gdy z materiału dowodowego wynika, że odwołujący się nie zawinił w uchybieniu terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku.

W uzasadnieniu podano, że odwołujący się został pouczone jedynie o tym, że od wyroku Sądu Apelacyjnego przysługuje skarga kasacyjna. Jednak nie został pouczone o tym, że warunkiem umożliwiającym skorzystanie z nadzwyczajnego środka odwoławczego jest konieczność złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzuty zażalenia uzasadniają uchylenie zaskarżonego postanowienia i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Oddalenie wniosku o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego w [...] z 29 grudnia 2016 r. było co najmniej przedwcześnie.

Termin czynności procesowej podlega przywróceniu, jeżeli strona nie dokonała w terminie czynności procesowej bez swojej winy (art. 168 § 1 k.p.c.).

Analiza sprawy nie pozwala na stwierdzenie, że skarżący został pouczone o konieczności złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu Apelacyjnego, warunkującego skorzystanie z prawa do wniesienia skargi kasacyjnej.

W protokole publikacji wyroku z 29 grudnia 2016 r. jest zapis o treści: „Przewodniczący pouczył o środkach odwoławczych”.

Można założyć, że dla Sądu rozpoznającego wniosek o przywrócenie terminu zapis ten był wystarczający. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia podano, że skarżący był obecny w czasie publikacji wyroku i „został pouczone o środkach odwoławczych przysługujących od tego wyroku (k. 163 a.s.)”.

Skarżący twierdzi, że nie został pouczone o obowiązku złożenia wniosku o sporządzenie uzasadnienia wyroku.

Jak zaznaczono, z zapisu w protokole wynika, że skarżący został pouczone o środkach odwoławczych. Brak jest jednak w protokole zapisu, że został pouczone

o sposobie i terminie wniesienia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Zgodnie z art. 327 § 1 k.p.c. stronie działającej bez fachowego pełnomocnika, obecnej przy ogłoszeniu wyroku, przewodniczący udziela wskazówek co do sposobu i terminów wniesienia środków zaskarżenia. Z kolei art. 387 § 1 k.p.c. wyraźnie zastrzega, że w sprawach, w których apelację oddalono, pisemne uzasadnienie sporządza się tylko wówczas, gdy strona zgłosiła wniosek o doręczenie wyroku z uzasadnieniem. Od doręczenia wyroku z uzasadnieniem biegnie termin do wniesienia skargi kasacyjnej (art. 398⁵ § 1 k.p.c.).

Powyższe regulacje przywołuje się dla podkreślenia, że taka powinna być również minimalna treść pouczenia strony działającej bez fachowego pełnomocnika. Z zapisu w protokole publikacji (prawidłowo karta 165 a.s.) nie wynika pouczenie skarżącego o takiej treści prawa, czyli o sposobie i terminie złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku dla zapewnienia możliwości wniesienia skargi kasacyjnej. Jest tylko zapis, że został pouczony o środkach odwoławczych.

W sprawie skarżący działał bez pełnomocnika. Po wyroku Sądu pierwszej instancji złożył prawidłowy wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku tego Sądu (wniosek z 10 sierpnia 2016 r., k. 140 a.s.). Takiego prawidłowego wniosku nie złożył po wyroku Sądu Apelacyjnego.

Powstaje więc problem wykładni wniosku z 29 grudnia 2016 r. Rodzi się naturalne pytanie, dlaczego skarżący nie napisał w nim, że żąda sporządzenia i doręczenia wyroku wraz z uzasadnieniem. Wyrok jest wszak negatywny dla niego i kończy postępowanie. Rozstrzygnięcie nie jest skomplikowane, bo apelację oddalono. W sprawie o rentę rodzinną może być wniesiona skarga kasacyjna (art. 398² § 1 k.p.c.). Warunkiem wniesienia skargi jest doręczenie stronie skarżącej orzeczenia z uzasadnieniem. Sama sentencja wyroku nie spełnia tego warunku. Ponadto nic skarżącemu nie wyjaśniała, mimo że skarżący był na ogłoszeniu wyroku.

Skarżący nie twierdzi, że wniosek z 29 grudnia 2016 r. zawierał wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Zaniechanie wówczas takiego wniosku może potwierdzać jego tezę, że nie był świadomy prawa oraz obowiązku, bo nie został pouczony o sposobie i terminie złożenia właściwego wniosku, a

dowiedział się o tym dopiero od pełnomocnika ustanowionego z urzędu.

Nie można przyjąć, że wniosek strony o dręczenie tylko „odpisu wyroku” nie podlega żadnemu badaniu (wykładni) w zakresie świadomości, woli i celu działania strony (por. postanowienia Sądu Najwyższego z 31 marca 2016 r., IV CZ 107/15, z 23 lutego 2012 r., V CZ 142/11, z 17 stycznia 2007 r., I PZ 25/06). Taki wniosek, z uwzględnieniem pozostałych okoliczności, może potwierdzać, że skarżący nie był prawidłowo pouczony o sposobie i terminie zaskarżenia („środkach odwoławczych”), w tym o konieczności złożenia właściwego wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku dla wniesienia skargi kasacyjnej.

Z tych przyczyn sprawa powinna zostać ponownie rozpoznana i dlatego orzeczono jak w sentencji (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w związku z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

O kosztach orzeczono na podstawie § 4, § 15 ust. 2 i § 16 ust. 2 pkt 2 rozporządzenia z 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu.

kc